

3.500 m anada

GR 92

2 h i 30 min

Excursió molt fàcil que transcorre per senders, pistes i per carretera. El traçat del recorregut ens permet escollir, en alguns trams, entre seguir un sender de muntanya o seguir per pistes i per carretera. El desnivell és suau.

És molt aconsellable que porteu calçat adequat i una cantimplora amb aigua, especialment durant els mesos més calorosos. Els prismàtics ens permetran observar millor la fauna i fruit de bones panoràmiques. No il·lenceu deixalles, no arrenqueu cap mena de planta i procureu no destorbar la fauna. És un itinerari exclusiu per a vianants.

08818 Olivella
Tel. 937 432 094
p.garrafcangrau@diba.cat
Gestionat per Món Divers
(tel. 600 058 802)

Centre d'Activitats Ambientals Cal Ganxo

Activitats d'educació ambiental. Estades amb activitats per a grups. Esports d'aventura. Camí del Cal Ganxo, s/n
08860 Castelldefels
Tel. 935 970 980 i 935 971 937
p.garrafcalganxo@diba.cat

Equipament pedagògic de Vallgrassa

Equipament pedagògic vinculat a l'art. Vallgrassa
Ctra. de Rat Penat a Plana Novella, km 7,5
08870 Begues
Horari: dissabtes i festius, de 10 a 14 h; feiners, per concertar.
Tel. 935 970 891
p.garrafcvallgrassa@diba.cat
Gestionat per El Mas de la Terra
(tel. 936 336 183)

Centre d'Informació La Sala

Major, s/n
08818 Olivella
Horari: dissabtes i festius, de 10 a 15 h.
Tel. 938 968 000

Centre d'Informació Petit Casal de Begues

Exposició permanent «Els colors del Garraf» i vídeo-exposició permanent sobre la Xarxa de Parcs Naturals.
Pg. de l'Església, 1
08859 Begues

Horari: caps de setmana i festius, de 10 a 15 h.
Tel. 936 390 166
p.garrafcpetitcasal@diba.cat

Centre d'Informació Casa del Terme

Sotarriba, 4
08810 Sant Pere de Ribes
Horari: feiners (excepte dilluns), de 10 a 13.30 h i de 16 a 19 h; diumenges i festius, de 10 a 15 h.
Tel. 938 962 857
p.garrafciribes@diba.cat

Punt d'informació a Olesa de Bonesvalls

Pl. de l'Ajuntament, s/n
08195 Olesa de Bonesvalls
Horari: caps de setmana i festius, de 10 a 15 h.
Tel. 938 984 008
p.garrafciolesa@diba.cat

Observatori Astronòmic del Parc Natural del Garraf

Activitats de divulgació, didàctica i investigació de l'astronomia i ciències afins.
Can Grau
Ctra. d'Olivella a Plana Novella, km 3,5
08818 Olivella
p.garrafcobservatori@diba.cat
Gestionat per Espai Garraf, SL
(tel. 938 143 189)

Diputació de Barcelona Àrea d'Espais Naturals

Urgell, 187, 3r
08036 Barcelona
Tel. 934 022 428
www.diba.cat/parcsn
xarxaparc@diba.cat

Equipaments i serveis del parc

Oficina del Parc Natural del Garraf i Comarcal d'Olerdola

La Pleta
Venda de publicacions, exposició «El Garraf: bressol de l'espeleologia a Catalunya» i audiovisual multimèdia *Garraf. Parc Natural*. Ctra. de Rat Penat a Plana Novella, km 3,5
08870 Sitges
Horari: feiners i festius, de 10 a 15 h, excepte dilluns.
Tel. 935 971 819
Fax 935 970 892
p.garrafc@diba.cat

Centre de Documentació del Parc Natural del Garraf. Gavà

Museu de Gavà
Pl. Dolors Clua, 13-14
08850 Gavà

Horari: de dimarts a divendres, de 9.30 a 13 h i de 17 a 20 h.
Tel. 936 382 570
p.garrafcdgava@diba.cat

Centre de Documentació del Parc Natural del Garraf. Vilanova i la Geltrú

Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú
Font i Gomà, s/n
08800 Vilanova i la Geltrú
Horari: de dilluns a divendres, de 9 a 13.30 h i de 14 a 19 h.
Tel. 938 930 013
p.garrafcdivilanova@diba.cat

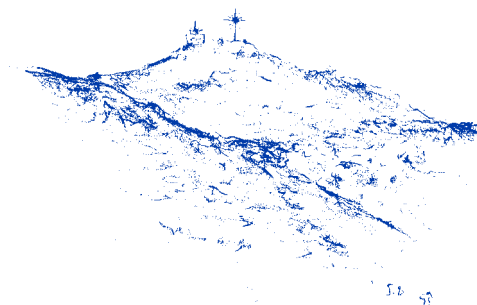
Escola de Natura Can Grau

Estades pedagògiques per a grups escolars i cursos de cap de setmana.
Can Grau

Parc Natural del Garraf i Comarcal d'Olerdola

Excursions senyalitzades

A la Morella

A la Morella

L'itinerari travessa una part de l'interior del Parc Natural del Garraf, un espai protegit representatiu de la Mediterrània occidental. El recorregut ens guia, sortint del Centre d'Informació de la Pleta, a alguns dels cims culminants del massís, com són la Morella i el Rascler.

Seguint la carretera de la Plana Novella, anirem al pla de Querol, pel GR 92. Caminarem llavors per un sender que serpenteja entre rasclers, travessant dolines i esquivant els avencs que trobarem al nostre pas. Al final del sender, sense deixar-lo en cap moment, arribarem a Campgràs, una magnífica dolina als peus de la Morella.

Retrobarem el GR 92 pel nord-est de Campgràs, i a la dreta d'un antic corral. Planejarem per sobre de la vall d'en Joan, coneguda per acumular les deixalles de l'abocador de Barcelona. Finalment caldrà superar un curt tram que ascendeix al cim de la Morella, el sostre del Parc Natural.

Per tornar al punt de partida caldrà refer el camí en sentit contrari.

És molt recomanable, abans d'iniciar l'itinerari, visitar el Centre d'Informació de la Pleta. L'audiovisual i l'exposició que es mostren ens facilitaran la clau per comprendre millor el paisatge.

◆ La Pleta

Es tracta d'un antic pavelló de caça de la família Güell. Sorpren, en aquest edifici, la construcció cònica a l'esquerra de la façana principal. La seva funció era indicar el nivell d'aigua de la cisterna que cobreix. És obra del col·laborador de Gaudí Francesc Berenguer i Mestre. Més endavant es va convertir en un mas ramader, d'on probablement li ve el nom de pleta, fent referència al tancat que, davant la casa, servia per recollir el bestiar que pasturava per la muntanya. Adquirit l'any 1994 per la Diputació de Barcelona, s'ha restaurat i acondiciat recentment com a Oficina i Centre d'Informació del Parc Natural. En aquest equipament podem visitar l'exposició permanent sobre la pràctica de l'espeleologia al massís i assistir a la projecció de l'audiovisual sobre el Parc Natural del Garraf.

 Punt d'inici d'aquest itinerari.

◆◆ Avenc de l'Emili Sabaté

Els avencs són cavitats subterrànies formades per pous verticals. Són resultat de l'acció de l'aigua sobre la roca calcària. Formen part de l'anomenat modelat càrstic intern, a diferència dels rasclers i les dolines

que conformen els carst extern. Al massís del Garraf hi ha més de tres-centes cavitats subterrànies.

L'avenc de l'Emili Sabaté té una fondària de -46 m i un recorregut de 62 m. El primer pou, de -23 m i que s'observa des de la mateixa boca, presenta un sostre acampanat i cobert d'estalactites fàcilment visibles des de l'exterior.

L'espeleologia, a mig camí entre la ciència i l'esport, ha trobat al massís una immillorable escola per a la seva iniciació. De fet, la història de l'espeleologia catalana s'inicià, fa un segle, en el subsòl d'aquestes muntanyes.

Seguim la carretera en direcció a la Plana Novella. Un cop deixem la Pleta, després del primer revolt i a uns dos-cents metres d'aquest, trobem, a la dreta de la carretera, un voral de sorra d'on surt un sender en sentit nord-est. El camí, planer a l'inici, descendeix lleugerament en el darrer tram. Després d'uns 60 m arribem a la boca de l'avenc de l'Emili Sabaté.

◆◆◆ Pla de Querol

Ens trobem en un camp de rasclers, una extensió formada per milers de roques nues i foradades en les quals l'aigua ha modelat estries i formes punxegudes. Enmig d'aquest paisatge agressiu i feréstec ens sorprenen les dolines, superfícies arrodonides lliures de roques. Qualsevol diria que les han foragitat i el seu lloc l'ha ocupat la terra i, posteriorment, la vegetació. Rasclers i dolines són resultat del procés de carstificació de la roca calcària. Durant milions d'anys, l'aigua de la pluja ha sotmès les roques calcàries a un procés d'erosió química. El resultat d'aquestes reaccions rep el nom genèric de carst. Com a conseqüència de la descarbonatació de la roca s'obté la terra rossa, aprofitada amb cura per les plantes per arrelar. Sovint, les dolines amaguen un avenc sota la seva superfície.

Refem el camí fins reprendre la carretera en direcció nord, cap al pla de Querol, a poc menys de mig camí de la Plana Novella. En aquest punt trobem un aparcament i una cruïlla. El nostre itinerari segueix el GR 92 per la carretera asfaltada que, després de travessar una barrera per als vehicles, ascendeix en direcció a les instal·lacions d'aviació civil, telefonia i ràdio. A uns quatre-cents metres de distància de la cruïlla, trobem, a la dreta de la carretera, una dolina travessada per una línia elèctrica. Si la seguim trobarem un sender estret que serpenteja entre roques i garrics.

◆◆◆◆ Campgràs

A la Mediterrània seca, ben representada pel massís del Garraf, les basses constitueixen punts clau per a la vida de moltes espècies, especialment per a aquelles en

què l'aigua va lligada irrefutablement al seu cicle vital, com els amfibis i molts invertebrats. Una colònia de granotes verdes, algun exemplar de serp d'aigua, vegetació aquàtica (cloròfits i cianòfits) i invertebrats (notonectes i diverses larves) poblen aquesta petita illa d'aigua dolça.

Campgràs és, efectivament, un prat. Hi abunden graminies, com l'albellatge i el fenàs, així com també plantes ruderals de diverses espècies, com el fonoll. La vegetació que l'envolta és una brolla dominada pel garric, al qual acompanyen moltes altres espècies, com el romaní, el llentiscle, la farigola i altres plantes aromàtiques. També localitzarem fàcilment molts exemplars de càrritx, una gramínia gegantina cada cop més estesa al massís. Pocs arbres, de desenvolupament molt pobre, formen el quasi inexistent estrat arbore: ullastres, figueres i algun pi sobresurten tímidament entre el mosaic d'arbusts. Els incendis, nombrosos i intensos, han estat els grans protagonistes en el modelat de l'actual vegetació.

El margalló, símbol del parc, ens acompanya per tot l'itinerari. Es tracta de l'única palmera autòctona europea. Al Garraf troba el seu límit septentrional de distribució, per la qual cosa la important població del massís gaudeix d'un estatus de protecció.

El sender ens ha dut a una extensa plana, la dolina de Campgràs. Si ens desviem uns 20 m pel marge oest, trobarem una bassa artificial.

◆◆◆◆◆ La Morella

Per tot el massís abunden les masies i els corrals en runes, rastres de la intensa activitat agrícola i ramadera del segle passat. El conreu de la vinya i els ramats de cabres van ser la base de l'economia dels pobladors del massís.

Des de la pista podrem observar la vall d'en Joan. Les olors, que possiblement us hauran acompanyat en els darrers metres, ens revelen l'evidència: som davant l'abocador d'escombraries de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Retornem al GR 92 per seguir una pista asfaltada des d'on veiem, a l'esquerra, un corral en runes. Deixant la pista asfaltada, ens enfilem per una dreta de sorra i ascendim al cim de la Morella, vèrtex geodèsic de primer ordre i punt culminant del massís, amb 594,6 m. Des d'aquest mirador natural podrem gaudir, especialment els dies freds, d'una incomparable panoràmica del massís, de la vall del Llobregat i d'altres punts de la geografia catalana. Per tornar al punt de partida, caldrà desfer tot el camí seguit. Si ho desitgeu, teniu l'opció d'evitar part dels senders, seguint la pista que baixa de la Morella i la carretera.